

KANUNİ MÜŞAVİRLİK

Tedbir vekâletnamesine ilişkin açıklamalarla

Rheinallee 97 101
55118 Mainz

Telefon 06131 967 260
www.lsjv.rlp.de

TÜRKİSCH

Veren kurum

GÖÇMENLER İÇİN BİLGİLER

Redaktion

AG Migration der LAG BtG Rheinland-Pfalz
Landesamt für Soziales, Jugend und Versorgung
– Überörtliche Betreuungsbehörde Rheinland-Pfalz –
Rheinallee 97–101 • 55118 Mainz

Yetkili kişi: Peter Gilmer • Telefon 06131 967-260
gilmer.peter@lsjv.rlp.de • www.lsjv.rlp.de

Kültürlerarası Kanuni Müşavirlik Enstitüsü (Kanuni Müşavirlik Derneği)
elinizdeki bu kitapçığın hazırlanması düşüncesini geliştirerek, kaliteli bir
biçimde birçok dile uyarlanmasını sağlamıştır.

Am Listholze 31A • 30177 Hannover • Telefon 0511 590 92 00 • www.itb-ev.de

DEĞERLİ OKUYUCULAR,

Rheinland-Pfalz eyaletinde 700.000 kadar göçmen kökenli insan yaşamaktadır. Onların toplum yaşamının tüm alanlarına eşit katılımını sağlamak, eyalet hükümetinin önemli hedeflerinden biridir. Yardıma ihtiyaç duydukları konularda, aileleri teşvik etmek ve desteklemek uyum politikasının ağırlık merkezidir.

Göçmen aileler, uzman kurum ve eğitim merkezlerinin danışma ve yardım hizmetlerinden çok seyrek faydalandıklarından, kendi ihtiyaçlarına yanıt veren özel bir desteğe gerek duyarlar. ‚Kanuni Müşavirlik‘ kitapçığı, kanuni müşavirlik konusunda bilgilendiriyor ve birçok göçmen ailesince fazla tanınmayan, ama giderek artan bir şekilde onların yaşamına giren bir alana ilişkin çeşitli bilgilendirme ve yardım hizmetlerini tamamlıyor. Kitapçık, göçmenlerin çoğu kez karmaşık olan bu konularda kendi anadillerinde de bir rehberine sahip olmaları için, Almancanın yanı sıra sekiz farklı dilde yayımlanıyor. Rheinland-Pfalz Eyaleti Sosyal İşler, Gençlik ve Bakım Dairesi'ne bu kitapçığı yayımladığı için teşekkür ediyorum. Bu kitapçık, göçmen kökenli ailelere, aile politikası alanındaki hizmetlerin ulaştırılmasında önemli bir katkı sunmaktadır.

Malu Dreyer

Rheinland Pfalz Eyaleti Sosyal İşler, Sağlık, Aile ve Kadın Bakanı

SEVGİLİ OKUYUCULAR,

yabancı kültürlerden insanların Alman toplumuna uyumları, kendilerine, birlikte yaşamın genel kurallarına ilişkin anlaşılır bilgilerin sunulmasıyla başarılı olabilir.

Kanuni müşavirlik yasası, geldikleri ülkelerde böylesi bir aracın bulunmaması nedeniyle göçmenlerin büyük bir kesimi tarafından yeterince tanınmamaktadır. Bu nedenle, Mainz'de bulunan Eyalet Sosyal İşler, Gençlik ve Bakım Dairesi göçmenler için bu kanuni müşavirlik kitapçığını yayımlamaktadır. Kitapçık, göçmen kökenli insanları kanuni müşavirlik ve tedbir vekâletnamesinin esasları hakkında bilgilendirmeyi ve aile bireylerinden birinin, sağlık nedenlerinden dolayı kendine yardım edememesi halinde, çözüm yolları bulmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Maria Weber
Rheinland Pfalz Eyalet Hükümeti Göçmenler ve Uyum Görevlisi

Werner Keggenhoff
Rheinland Pfalz Eyalet Sosyal İşler, Gençlik ve Bakım Dairesi Başkanı

İÇERİK

I. KANUNİ MÜŞAVİRLİK	7
Kanuni müşavirliğe giden üç adım	8
Kanuni müşavirin görev alanları	9
Kim kanuni müşavir olabilir?	11
Masrafları kim karşılar?	12
II. KANUNİ MÜŞAVİRLİK TALİMATNAMESİ	13
III. TEDBİR VEKÂLETNAMESİ	14

KANUNİ MÜŞAVİRLİK VE TEDBİR İMKANLARI

Kaza, hastalık, ruhsal bunalım veya yaşlılık nedeniyle ortaya çıkabilecek rahatsızlıklar, insanın kendi hayatı ile ilgili önemli işleri geçici ya da sürekli olarak yapamamasına yol açabilirler.

Bu durumda, örneğin resmi daire ve kurumlar, banka veya doktorlarla ilişkilerinde ilgilinin çıkarlarını savunacak veya onu temsil edecek bir kişiye ihtiyaç duyulur. Alman hukuk sisteminde bu kişi daha önceden ilgili tarafından bir tedbir vekâletnamesi ile yetkilendirilen (Vorsorgevollmacht) veya bir mahkeme tarafından kanuni müşavir (rechtlicher Betreuer) olarak atanan biri olabilir.

Tedbir vekâletnamesi verildikten sonra genelde kanuni müşavir atanmaz. Vekâletnamenin verilmediği durumlarda, bir kanuni müşavirlik talimatnamesi ile müşavirlik atanması halindeki istekler tespit edilebilir. Bu kitapçıkta aşağıdaki üç kavram açıklanmaktadır.

I. KANUNİ MÜŞAVİRLİK

II. KANUNİ MÜŞAVİRLİK TALİMATNAMESİ

III. TEDBİR VEKÂLETNAMESİ

I. KANUNİ MÜŞAVİRLİK

Müşavirliğin hukuksal temelleri Alman Medeni Kanunu'nun 1896. maddesinden başlayarak belirlenmiştir. Kanuni müşavir yalnızca, kişinin, ruhsal hastalık ya da ruhsal, zihinsel ya da bedensel özürlülük nedeniyle kendi işlerini kendisinin görememesi durumunda tayin edilir. Kanuni müşavirlikte mahkeme tarafından belli görev alanları tayin edilir ve müşavirlik süresi azami 7 sene olarak belirlenir.

En geç belirlenen bu süre sonunda müşavirliğin gerekli olup olmadığı gözden geçirilir; kaldırılması veya uzatılması hakkında karar verilir. Müşavir tayininde ilgilinin seçimi öncelikle dikkate alınır. İlgiliye yakın ve bu işlevi yerine getirebilecek olan kişiler tercih edilir. Kanuni müşavirler ilgilinin yasal temsilcileridirler.

İlgili kişiyi kanun nezdinde, mahkeme önünde ve haricinde temsil eder ve tayin edilen görev alanlarında ilgiliyi kanuni açıdan bağlayıcı (Alman Medeni Kanunu, Madde 1901) bir şekilde hareket ederler. Bunu yaparken ilgili kişinin çıkarlarını ve isteklerini göz önünde bulundurlar. Müşavirler, bir 'menajer' gibi kişinin kendisinin üstesinden gelemediği sosyal işlerini hallederler. Kanuni müşavirlik ile ilgilinin kendi hayatını belirleme hakkı elinden alınmaz; yalnızca kendisine yardım etmek amaçlanır!

■ Ruhsal Hastalıklar

Bu kavramdan, bedensel nedenleri olan ruhsal hastalıklar ile bedensel sebepleri olmayan tüm ruhsal rahatsızlıklar anlaşılır (örneğin menenjit veya beyin yaralanması). Belli bir ağırlığa varan madde bağımlılığı hastalıkları da ruhsal hastalıklar olarak kabul edilebilir. Nevrozlar (organik bir bozukluk görülmeyen sinir hastalıkları) ve kişilik bozuklukları da bu hastalık grubuna dâhildir.

- **Zihinsel Engellilik / Öğrenme Bozukluğu**
Zihinsel melekelerin, doğuştan var olan ya da sonradan ortaya çıkan zedelenmeleri bu kapsamdadır.
- **Ruhsal Özürlülük**
Ruhsal özürlülükten ruhi bir rahatsızlık sonrası ortaya çıkan ve kalıcı zedelenmeye yol açan engellilik durumu anlaşılır. Yaşlılıktan kaynaklanan zihinsel gerilemeler de buna dâhildir.
- **Bedensel Engellilik**
Kendi işlerini görme yeteneğinin kısmen olmaması veya önemli ölçüde kısıtlanmış olması durumlarında (örneğin hareket yeteneğinin) kanuni müşavirlik kurumundan yararlanma imkânı mevcuttur. Bedensel engellilere sadece kendi başvuruları üzerine kanuni müşavir tayin edilir.

Kanuni müşavirliğe giden üç adım

1. Başvuru

Kanuni müşavirliğin sağlanması için örneğin ailenin, komşuların, arkadaşların, doktorların, sosyal kurumların, bakım yurtlarının ve hastanelerin yerel Kanuni Müşavirlik Dairesi ya da Vesayet Mahkemesi'ne bildirimde bulunmaları gerekir. Mağdurların kendileri de kanuni müşavir atanması için başvuruda bulunabilirler.

2. Süreç

Vesayet Mahkemesi, durumu aydınlatması ve kanuni müşavirliğin gerekli olup olmadığını tespit etmesi için kanuni müşavirlik dairesini görevlendirir. Bunun üzerine kanuni müşavirlik dairesi, ilgili kişi ve çevresinde görüşülmesi gereken diğer kişilerle konuşur, halledilmesi gereken konuları tespit eder ve vesayet mahkemesine bildirir. Aynı zamanda müşavirlik için hangi kişinin

uygun bulunduğunu da mahkemeye bildirir. Kanuni müşavir tayininde, uzmanlar tarafından düzenlenen bilirkişi raporları ya da sosyal raporlar önemli rol oynar. Bu raporlar, kanuni müşavirliğin gerekliliği ve kapsamı ile ilgilinin iyileşme şansı, yardıma gerek duyulan süre, örneğin müşavirliğin yalnızca geçici bir süre için tayini gibi önemli konuları dikkate alırlar. Kesin karar verilmeden önce, ilgilinin yakınları ile de görüşülür. Kişinin Almanca bilmemesi halinde görüşmelere bir tercüman da çağrılmalıdır.

3. Karar

Vesayet mahkemesi hâkimi kanuni müşavir atanması hakkında verdiği kararı, ilgiliye, kanuni müşavire ve kanuni müşavirlik dairesine yazılı olarak bildirir. Kanuni müşavir olarak kimin atandığı ve kendisine hangi alanlar için yetki verildiği kararda belirtilir. Dava sürecine katılan herkesin söz konusu karara karşı itiraz hakkı mevcuttur.

Kanuni müşavirin görev alanları

■ Sağlık

İlgilinin sağlığının korunması için alınması gereken önlemler konusundaki kararlara kanuni müşavir de katılabilir. Tedavilerin onaylanması ve başlatılması, önlem mahiyetindeki muayenelerin yapılmasını sağlama, ameliyatların onaylanması ve ilaçların alınmasını temin etme bu kapsama girer.

■ Servet

Bu alan, gelir tespiti ve sosyal yardım, emeklilik maaşı, işsizlik parası veya yardımı, hastalık parası veya nafaka gibi gelirlerin talebi ve alınmasını, ek ödemelerden muaf tutulma, indirim talebinde bulunma, gelir ve giderlerin denetlenmesi, banka hesaplarının ve servetin idaresi hususlarını kapsar.

■ Hukuki ve resmi işler

Kanuni müşavir, resmi dairelere yapılan başvuru, yazışma ve telefon görüşmelerinden sorumludur. Kendisi ilgilinin, yabancı haklarıyla ilgili sorunlar da dahil olmak üzere, her türlü resmi kuruma karşı haklarını savunmakla yükümlüdür.

■ Posta işleri

Bu alan ilgili adına gelen postanın işleme tabi tutulmasını kapsar.

■ İkameti belirleme hakkı

Kendisine bu yetkinin verilmesi durumunda, kanuni müşavir ilgilinin yaşam merkezini korumak ve alıştığı çevrede yaşamaya devam etmesini sağlamak ya da gerekli hallerde uygun bir ikamet yeri bulmakla yükümlüdür.

■ Yerleştirme / Yerleştirme benzeri önlemler

İlgilinin, sağlığına zarar vermesi veya intihar etmesi ihtimallerinin mevcut olduğu istisnai durumlarda psikiyatrik klinik gibi kapalı bir kuruma veya bir hastanenin ya da yurdun kapalı kısmına yerleştirilebilir.

Kapalı bir kuruma yerleştirme zorunluluğu hakkındaki karar mahkemenin iznine tabidir. Yerleştirme benzeri önlemlerden, mekanik araçlar, ilaçlar ve diğer biçimlerde uzun süreli veya düzenli olarak ilgilinin hürriyetini kısıtlayıcı önlemler (örneğin yatak parmaklıkları, yatağa veya sandalyeye kemer ile bağlanma, kol ve bacakların bağlanması, odanın ya da bölümün kapısının kilitlemesi veya hastayı sakinleştirici ilaçların verilmesi) anlaşılır.

Hastalığı nedeniyle ilgilinin rızasının alınmasının mümkün olmadığı durumlarda bu önlemlerin uygulanabilmesi için de, mahkemenin iznine gerek vardır.

■ Konut işleri

Kanuni müşavire bu alanda yetki verildiyse, örneğin kira ilişkisi ya da ev masraflarının (kira ve yan giderler) takibi gibi konular ile ilgilenir.

Kanuni müşavir, ancak yetkili mahkemenin önceden iznini almak koşuluyla bir kira mukavelesini feshedebilir ve evden çıkış verebilir.

Kim kanuni müşavir olabilir?

1. Fahri Kanuni Müşavirlik

Fahri kanuni müşavir işini meslek olarak yürütmez; yani yaptığı iş için kendisine ücret ödenmez. Müşavirlik işini yürütebilmesi için Almanca diline hâkim olması ve Alman hukuk ve sosyal sistemi hakkında yeterince bilgiye sahip olması şartı koşulmuştur.

Kanuni müşavir tayininde ilgili ile şahsi yakınlıkları bulunan ve bu görevi üstlenebilecek niteliklere sahip kişilere öncelik tanınır. Kanuni müşavir sıfatına uygunluk yetkili müşavirlik dairesi ve mahkeme tarafından tespit edilir. Kanuni müşavirlik dairesi ve dernekleri, fahri müşavirlere gerekli destek ve yardımı sağlarlar.

2. Serbest çalışan kanuni müşavirler

Bunların uygun bir meslek eğitimine sahip bulunmaları ve ilgiliye gerekli çapta müşavirlik hizmeti sunabilecek nitelikte olmaları gerekmektedir. Müşavirlik dernekleri profesyonel kanuni müşavirler çalıştırırlar. Müşavirin denetlenmesi, eğitimi, mesleki gelişimi ve uzmanlaştırılmasından dernek sorumludur. Bu kişiler sadece derneklerinin rızası alındıktan sonra kanuni müşavir olarak tayin edilebilirler.

Müşavirlik daireleri mensupları da istisnai durumlarda kanuni müşavirlik görevi üstlenebilir ve resmi kanuni müşavir sıfatı ile çalışabilirler.

Masrafları kim karşılar?

Esas itibarıyla kanuni müşavirlik masrafları ilgilinin kendisi tarafından karşılanır.

Bu, serveti 2.600 Euro'yu aşanlar için geçerlidir. Kişinin yoksul olması, hiç gelirin olmaması ya da az olması durumunda, masraflar hazine tarafından ödenir.

Servetin 25.000 Euro'ya kadar olması durumunda mahkemenin işlem masraflarına katılımda muafiyet söz konusudur. Bu meblağı aşan serveti bulunanlar, muhtemel harçları ya da uzman doktor bilirkişi raporlarının masraflarını kendileri ödemek zorundadırlar.

II. KANUNI MÜŞAVİRLİK TALİMATNAMESİ

Kanuni müşavirlik talimatnamesi, kişinin ihtiyaç halinde kendisi için tayin edilecek kanuni müşaviri belirlemesini mümkün kılan bir talimatnamedir.

Bu talimatname çerçevesinde, kanuni müşavirlik işlemi, görev alanları, üçüncü kişilere yapılacak ödemeler, tedavi yöntemleri ve belli kurumlara yerleştirilme konuları hakkındaki istekler düzenlenebilir; farklı görev alanları için birden fazla kişi belirlenebilir veya kanuni müşavir olmaları kesinlikle istenilmeyen kişiler de tespit edilebilir. Vesayet Mahkemesi, talimatnameden haberinin olması halinde, kararında esas itibarıyla bunu dikkate almaya mecburdur.

Özet

- Kanuni Müşavirlik Talimatnamesi bir koruma önlemidir.
- Kanuni Müşavirlik Talimatnamesi ile kimin müşavirliğe getirileceği ve hangi istekler doğrultusunda hareket edeceği belirlenebilir.

III. TEDBİR VEKÂLETNAMESİ

Bu vekâletname ile ilgili (vekil tayin eden) adına kanunen bağlayıcı bir şekilde hareket edebilecek bir kişi (vekil) yetkilendirilir. Vekâletname „ihtiyati“ bir özelliğe sahip olup, vekâlet verenin kendi hukuki meselelerini artık tek başına düzenleyebilecek durumda olmaması ya da bunu yapmak istememesi durumlarında kullanılması istenir. Tedbir vekâletnamesi, vesayet mahkemesi tarafından kanuni müşavir tayinini engelleyebilir.

Vekil tayin edilen kişi vekâletnameyi aldıktan sonra, derhal ve herhangi bir bürokratik zorlukla karşılaşmadan ve başka bir belgeye gerek duymaksızın kendisine verilen yetkiler doğrultusunda hareket edebilir. Bankalar genelde kendi banka formları üzerinden verilen ya da noter tarafından tanzim edilen vekâletnameleri kabul ederler.

Vekâletname için belli bir tasdik ve şekil zorunluluğu yoktur; yazılı olması ve şahsen imzalanması yeterlidir.

Noterler vekâletnamenin kendisini veya altındaki imzayı tasdik edebilirler. Tasdik ile sadece imzanın sahibine ait olduğu onaylanır.

Noterler belgeleme işlemini yaptıklarında kapsamlı bir danışma hizmeti sunar ve vekâletnameyi vekâleti veren ile birlikte düzenlerler. Vekilin gayrimenkul veya şirketlerdeki hisseler üzerinde de yetki kullanması durumlarında, vekâletnamenin noter tarafından onaylanması kanunen öngörülmüştür. Kanuni müşavirlik daireleri de tedbir vekâletnamelerini tasdik ederler, ama belgeleme yetkileri bulunmamaktadır.

Özet

- Vekâletnamenin düzenlendiği esnada ilgilinin kanuni haklarını kullanma ehliyetine sahip olması gerekir.
- Tedbir vekâletnamesi, ilgili ile güvendiği kişi arasında özel hukuk uyarınca yapılan bir anlaşmadır.
- Vekâletnamede düzenlenecek yetkiler hakkındaki kararı sadece ilgilinin kendisi verir.